

Het College van Gedeputeerde Staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

3 juli 2018

Ons kenmerk: DvS/18-050

Betreft: zienswijze ontwerpbesluit Wet natuurbescherming, legalisatie en
herstelwerkzaamheden vooroevers Burghsluis, Schelphoek en Zierikzee Natura-2000 gebied
Oosterschelde (ZK17000155/17021283)

Geacht College,

Hierbij sturen wij u de zienswijze van de Nederlandse Onderwatersport Bond (NOB) op het ontwerpbesluit voor het verlenen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet voor de legalisatie en herstelwerkzaamheden van de vooroevers bij Burghsluis, Schelphoek en Zierikzee. Tevens is in de vergunning opgenomen het aanbrengen van een ecologische toplaag bij de drie genoemde locaties.

De NOB is een sportbond met circa 280 aangesloten verenigingen en 15.000 leden. Wij behartigen de belangen van alle duikers in heel Nederland. Het gaat dan onder andere om het behoud van duikwater en het realiseren van voorzieningen. Maar wij zetten ons ook expliciet in voor het beschermen en het versterken van de onderwaternatuur. Zonder dit unieke, boeiende onderwaterleven zou onze hobby immers een stuk minder interessant zijn.

In de eerste plaats benadrukken wij dat we de noodzaak van de vooroeverbestedingen en daarmee de veiligheid van de Zeeuwse inwoners onderschrijven.

De NOB heeft in 2013 en 2014 bezwaar gemaakt tegen het voorgenomen besluit om vergunningen te verlenen voor de versterking van de vooroevers bij Zierikzee, Schelphoek en Burghsluis. Ons bezwaar richtte zich met name op het gebruik van staalslakken, het ontbreken van een nulmeting én de noodzaak voor aanvullend onderzoek naar de korte en lange termijn effecten van de vooroeververdedigingen. Ons bezwaar en dat van Stichting De Oosterschelde resulteerde in een uitspraak van de Raad van State (beschikking 201402194/1/R2).

De NOB is tevreden met het ontwerpbesluit waarin zoveel als mogelijk recht wordt gedaan aan de uitspraak van de Raad van State. Ook is de NOB tevreden met de doorlopen procedure en de wijze waarop Rijkswaterstaat belanghebbenden heeft betrokken bij de plannen. Wij zijn tevreden dat, als resultaat van de procedure in 2013/2014, er nu degelijke en goede passende beoordelingen liggen en er in het ontwerp, door toepassing van een ecotoplaag van breuksteen met sortering 60–300 kg, voorwaarden worden geschapen voor een spoedig herstel van het ecosysteem.

De ontwerpbesluiten bevestigen wat ons betreft, met de aangekondigde doorlaat in de Brouwersdam en de reeds gerealiseerde hevel in de Grevelingendam, een belangrijke doorbraak in het besef dat ecologie een onderdeel kan zijn van waterveiligheid. Waterstaat en natuur worden op deze manier met elkaar verbonden.

De NOB verzoekt het College bij het verlenen van de definitieve ontheffing rekening te houden met:

- Het mogelijke significante negatieve effect op H1160, in combinatie met andere activiteiten in de Oosterschelde, niet te bagatelliseren;
- Voortzetting van continue onderzoek naar de lange termijn effecten van de bestortingen op de onderwaternatuur in de Oosterschelde en het voorschrift tot monitoring (voorschrift 5) uit te breiden met eerdere (Zeelandbrug) en toekomstige stortlocaties (waaronder Oost-Bevelandpolder, Wemeldinge-West en Wemeldinge-Oost).

Granulair materiaal

Voor de aanvulling bij locatie Schelphoek, om aan de veiligheidsnorm te voldoen, wordt ca. 3200 m² granulair materiaal gebruikt. De aannemer is vrij welk materiaal dan ook te gebruiken (m.u.v. fosforslakken). Ondanks dat concentraties beneden de normwaarden liggen, staalslakken voldoen aan het Besluit bodemkwaliteit en er geen accumulatie in organismen van de voedselketen is aangetoond blijft de NOB het wenselijk vinden dat in plaats van staalslakken ander natuurlijker materiaal wordt gebruikt, waarvan bekend is dat deze minder effecten op het milieu hebben.

De bestortingen vinden echter plaats in het grootste Nationale Park van Nederland. In een dergelijk kwetsbaar natuurgebied zouden er extra inspanningen verwacht worden om de kwaliteit van de natuur zoveel als mogelijk intact te houden.

Monitoring

Wij zijn tevreden met de verwerking van de gegevens van de lopende monitoringsonderzoeken naar de effecten op het onderwatermilieu van de bestortingen in de ontwerpbesluiten en passende beoordelingen. Ook lezen we dat voor deze vergunning een monitorplan wordt opgezet. Nu is het zaak om alle monitoronderzoeken aan elkaar te verbinden. Met de verschillende onderzoeken wordt duidelijk welke gevolgen het werk aan de vooroevers op de afzonderlijke locaties hebben. Maar eigenlijk willen we weten welke gevolgen alle bestortingen bij elkaar in de Oosterschelde op de onderwaternatuur hebben.

Ecotoplaag

De NOB is tevreden met de oplossing die bijdraagt aan een gevarieerd onderwaterlandschap en het ontstaan c.q. herstellen van verschillende substraattypen. Enerzijds door herstel van sedimentatie van zacht substraat (het afdekken van de staalslakken en het zeegrind), anderzijds door toevoeging van hard substraat waarbij door breuksteen met voldoende grote diameter, schuilmogelijkheden voor verschillende dieren ontstaan. Wij vinden het wel van belang dat deze ecotoplaag in de totale stortvakken wordt toegepast en dat de diameter van de toegepaste breuksteen voldoende groot is.

Kunstmatig hardsubstraat

In de passende beoordelingen lezen wij over de aanwezigheid van kunstmatig hardsubstraat in habitatype 1160. Wij vinden het betreuenswaardig dat de kwetsbare onderwaternatuur aan de oevers van de Oosterschelde opnieuw onderwerp van discussie wordt. Zodra de onderwateroevers van de Oosterschelde niet meer onder H1160 vallen, is deze kwetsbare onderwaternatuur minder of niet meer beschermd. Deze ontwikkeling vinden wij zeer kwalijk.

Volgens de website van het Ministerie van LNV is H1160 in Nederland alleen in kunstmatige vorm aanwezig als gevolg van de aanleg van de Deltawerken. De gehele Oosterschelde, inclusief de vooroevers met kunstmatig hardsubstraat en zacht substraat, valt onder dit habitatype. Daar kan geen twijfel over bestaan.

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=habyten&groep=1&id=1160>

De essentie zit in het feit dat uitsluitend zacht en natuurlijk hard substraat tot dit habitattype behoren en kunstmatig (nieuw) hard substraat niet. Het overgrote deel van 'natuurlijk' hard substraat betreffen de restanten van oude en minder oude dijken. Door eeuwenlange waterstaatkundige werken is dit unieke ecotype ontstaan. Daarom vinden wij het zo belangrijk dat hard substraat, en dat is binnen H1160 Grote baaien maar een beperkt percentage aan oppervlakte, beschermd wordt en dat ook bij ingrepen in de vooroeverzone van de dijk een maximale inspanning wordt verricht om herstel en behoud van onderwaternatuur te borgen.

Duikseizoen

Bij de genoemde locaties liggen matig bezochte duikplekken. Het heeft onze voorkeur om het werk buiten het duikseizoen uit te voeren. Het duikseizoen loopt van april tot oktober. Rijkswaterstaat zal werk aan de dijk in de periode november–maart niet toestaan vanwege de waterveiligheid. Onze voorkeur heeft het dan om het werk uit te voeren in de tweede helft van het jaar.

Tenslotte hebben wij nog een aantal wensen waarvan wij graag zien dat deze in de definitieve vergunning worden opgenomen:

- De NOB heeft een groot bereik bij Nederlandse sportduikers. Via de Belgische zusterorganisatie bereiken we ook veel Belgische duikers. Tijdens het werk kan er niet gedoken worden, alleen al omwille van de veiligheid. Wij vragen daarom de NOB twee weken voorafgaand aan de werkzaamheden te informeren zodat we sportduikers tijdig kunnen informeren over de gesloten duikplekken.
- Bij eerder werk aan de vooroevers bleek dat sportduikers soms wat eigenwijs zijn en evengoed bij de stortlocaties duiken. Vooral in het weekend kwam dit voor. Het lijkt ons daarom zinvol om de stortlocaties bij duikplekken vanaf de kant ontoegankelijk te maken en recreanten via borden te informeren over de tijdelijke afsluiting.

Neemt u gerust contact met ons op als u vragen heeft.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Onderwatersport Bond

Arjan de Vries, Directeur